

Brussel, 18 december 2020
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2020/0365(COD)

14262/20
ADD 3

PROCIV 105	ECOFIN 1182
JAI 1132	ENV 832
COSI 258	SAN 490
ENFOPOL 354	CHIMIE 69
CT 121	RECH 539
COTER 120	DENLEG 90
ENER 512	RELEX 1037
TRANS 621	HYBRID 49
TELECOM 277	CYBER 283
ATO 91	ESPACE 85

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	16 december 2020
aan:	de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	SWD(2020) 359 final
Betreft:	WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG bij het Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende de veerkracht van kritieke entiteiten

Hierbij gaat voor de delegaties document SWD(2020) 359 final.

Bijlage: SWD(2020) 359 final

Brussel, 16.12.2020
SWD(2020) 359 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij het

Voorstel voor een

**RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende de
veerkracht van kritieke entiteiten**

{COM(2020) 829 final} - {SEC(2020) 433 final} - {SWD(2020) 358 final}

Samenvatting
Effectbeoordeling inzake aanvullende maatregelen voor de veerkracht van kritieke infrastructuur (punt CWP 2020)
A. De noodzaak om actie te ondernemen
Waarom? Wat is het probleem?
De verlening van essentiële diensten met behulp van kritieke infrastructuur die vitale maatschappelijke functies of economische activiteiten in de Unie schraagt, vereist dat dergelijke diensten op betrouwbare wijze worden verleend. Dit betekent dat de betrokken exploitanten bestand moeten zijn tegen actuele en verwachte toekomstige risico's (zoals natuurrampen, hybride acties, terrorisme, incidenten waarbij insiders betrokken zijn, noodsituaties op het gebied van de volksgezondheid of ongevallen). Het huidige Europese kader is niet volledig geschikt voor het beoogde doel en ook niet toekomstbestendig. Ondanks de richtlijn betreffende Europese kritieke infrastructuur (European Critical Infrastructure, ECI) van 2008 en andere maatregelen op EU- en nationaal niveau die sindsdien zijn genomen, zijn exploitanten niet altijd voldoende uitgerust voor het ondervangen van risico's ten gevolge van een steeds complexer wordende operationele context, die onder meer wordt gekenmerkt door een dynamisch risicolandschap en toenemende onderlinge afhankelijkheid van sectoren. De ECI-richtlijn, die eerder gericht is op de bescherming van activa dan op de veerkracht van exploitanten, heeft betrekking op een klein aantal Europese kritieke infrastructuren met aangetoonde grensoverschrijdende gevolgen in twee sectoren (energie en vervoer). Bovendien bestaan er op nationaal niveau uiteenlopende benaderingen en tekortkomingen op het gebied van sectorale dekking, criteria, risicobeoordeling, informatie-uitwisseling, enz. Dit leidt tot belemmeringen voor de goede werking van de interne markt, waardoor het vermogen van de exploitanten om de betrokken diensten in de hele Unie op betrouwbare wijze en ongehinderd door ongerechtvaardigde beperkingen te verlenen, aanzienlijk wordt belemmerd.
Wat zal met dit initiatief naar verwachting worden bereikt?
De algemene doelstelling van het initiatief is de continue levering van essentiële diensten op de interne markt te waarborgen door de veerkracht van exploitanten van kritieke infrastructuur (in het voorstel "kritieke entiteiten" genoemd) in de lidstaten te vergroten. Deze algemene doelstelling zal worden verwezenlijkt door de volgende specifieke doelstellingen na te streven: • zorgen voor een beter inzicht in de risico's en onderlinge afhankelijkheden en voor de middelen om daarmee goed om te gaan; • ervoor zorgen dat alle relevante entiteiten in alle belangrijke sectoren door de autoriteiten van de lidstaten als kritiek worden aangemerkt; • ervoor zorgen dat zowel binnen het overheidsbeleid als in de operationele praktijk een breed scala aan activiteiten ter bevordering van veerkracht zijn beslag krijgt; en • versterken van de capaciteiten van en verbeteren van de samenwerking en communicatie tussen belanghebbenden.
Wat is de meerwaarde van maatregelen op EU-niveau?
Een optreden van de EU is gerechtvaardigd vanwege de algemene aard van veel van de risico's waarmee de steeds meer van elkaar afhankelijk wordende exploitanten van kritieke infrastructuur in Europa worden geconfronteerd en vanwege de uiteenlopende nationale regels ter zake, die het vermogen van de exploitanten om hun diensten op de interne markt te verlenen, belemmeren. Het transnationale karakter van de verlening van essentiële diensten betekent dat zelfs plaatselijke verstoringen verstreckende Europese gevolgen kunnen hebben ten aanzien waarvan redelijkerwijze niet kan worden verwacht dat nationale maatregelen die alleen kunnen opvangen. Een coherente EU-brede aanpak van het beheer van alle risico's op dit gebied zou ervoor zorgen dat alle relevante exploitanten passende maatregelen nemen om de veerkracht te vergroten. Dit zou dan weer zorgen voor een betrouwbaardere verlening van essentiële diensten, maar ook bijdragen tot een gelijkere speelveld op de interne markt.

B. Oplossingen
Welke wetgevende en niet-wetgevende beleidsopties zijn overwogen? Heeft een bepaalde optie de voorkeur? Waarom?
Er zijn vier beleidsopties in overweging genomen: Beleids optie 1 gaat uit van vrijwillige, niet-wetgevende maatregelen om een meer gemeenschappelijke aanpak en informatie-uitwisseling aan te moedigen als aanvulling op de bestaande ECI-richtlijn. Beleids optie 2 behelst een herziening van de bestaande ECI-richtlijn teneinde de sectorale dekking op die van de bestaande richtlijn betreffende netwerk- en informatiesystemen (NIS) af te stemmen, en de selectiecriteria en vereisten voor ECI-exploitanten (zoals het beschikken over een plan inzake veerkracht) te verfijnen. Zowel de lidstaten als de aangewezen ECI-exploitanten zouden ook verplicht zijn risicobeoordelingen uit te voeren. Beleids optie 3 houdt daarentegen in dat de bestaande ECI-richtlijn wordt vervangen door een overkoepelend juridisch kaderinstrument om in ten minste de sectoren die onder de bestaande NIB-richtlijn vallen, de veerkracht van kritieke entiteiten te vergroten en om de werking van de interne markt in dit opzicht te verbeteren. De uitvoering zou worden ondersteund door een kenniscentrum binnen de Commissie. Van de lidstaten zou worden verlangd dat zij op basis van een risicobeoordeling kritieke entiteiten identificeren waarvoor verschillende vereisten ter vergroting van de veerkracht zouden gelden. Zowel de lidstaten als kritieke entiteiten zouden verplicht zijn risicobeoordelingen uit te voeren. Er zou ook een procedure worden opgenomen voor de identificatie van kritieke entiteiten van bijzonder Europees belang, evenals bepaalde bijzondere regels die op die entiteiten van toepassing zijn. Beleids optie 4 omvat alle elementen die bij optie 3 worden beschreven. Daarnaast zou de Commissie een actievere rol spelen bij het aanwijzen van kritieke entiteiten en zou een specifiek EU-agentschap voor veerkracht van kritieke infrastructuur worden opgericht. Gezien de verwachte effecten en waarde van elke optie, wordt de voorkeur gegeven aan optie 3, die zou resulteren in een breder veerkrachtkader waarbinnen rekening wordt gehouden met bestaande EU-maatregelen en specifieke nationale kenmerken.
Wie steunt welke optie?
Een beperkt aantal lidstaten en exploitanten vond het huidige kader toereikend en gaf de voorkeur aan vrijwillige maatregelen in het kader van optie 1. Wat optie 2 betreft, gaf één lidstaat er de voorkeur aan de nadruk te blijven leggen op Europese kritieke infrastructuren in hun huidige vorm, terwijl andere lidstaten er voorstander van waren het ECI-concept zodanig te herzien dat ook infrastructuur met een duidelijke pan-Europese dimensie eronder valt. Een meerderheid van de lidstaten gaf de voorkeur aan optie 3. De exploitanten waren voornamelijk voorstander van de opties 2 en 3. Van alle opties kreeg optie 4 de minste steun, zowel onder de lidstaten als de exploitanten; deze optie werd te ingrijpend en rigide geacht, omdat deze geen ruimte zou bieden om rekening te houden met specifieke sectorale kenmerken.
C. Effecten van de voorkeursoptie
Wat zijn de voordelen van de voorkeursopties (indien van toepassing, anders de kosten van de belangrijkste opties)?
Gezien de cruciale rol die essentiële diensten spelen in het leven van de EU-burgers en de economie van de EU, zouden actoren in alle economische sectoren, met inbegrip van kleine, middelgrote en grote ondernemingen, baat hebben bij een grotere veerkracht van de exploitanten. De inspanningen op EU-niveau om te zorgen voor een ononderbroken verlening van essentiële diensten zouden niet alleen positieve effecten hebben op individuele bedrijven, maar ook de algehele economische stabiliteit ten goede komen en de de EU-markt nog aantrekkelijker maken voor investeerders. Naast de economische impact zouden de maatregelen ter versterking van de veerkracht in het kader van optie 3 leiden tot minder verstoringen, veiligere arbeidsomstandigheden en een betere levenskwaliteit en gezondheid voor de EU-burgers. Hoe betrouwbaarder het aanbod van essentiële diensten wordt, des te groter is immers de kans op duidelijke economische, sociale, educatieve, professionele en recreatieve voordelen in het leven van

burgers. Bovendien zouden extra inspanningen om de frequentie en ernst van verstoringen van de verlening van essentiële diensten te verminderen ook een positief milieueffect hebben, aangezien zij een efficiënter gebruik van hulpbronnen en duurzamere consumptie- en productiepatronen in de EU zouden garanderen.

Wat zijn de kosten van de voorkeursopties (indien van toepassing, anders de kosten van de belangrijkste opties)?

De belangrijkste kosten voor de lidstaten zouden verband houden met de ontwikkeling van nationale strategieën, de uitvoering van risicobeoordelingen en de identificatie van kritieke entiteiten, alsook met toezicht en handhaving. Daarbij zouden de bevoegde autoriteiten echter gebruik kunnen maken van bestaand beleid en bestaande processen, met inbegrip van strategiedocumenten, risicobeoordelingsregelingen en de aanwijzingsprocedure waarin de richtlijn betreffende netwerk- en informatiesystemen voorziet, als basis voor de ondersteuning van de uitvoering, waardoor de totale kosten zouden worden beperkt. De directe kosten voor geïdentificeerde kritieke entiteiten zouden betrekking hebben op het uitvoeren van risicobeoordelingen op het niveau van de exploitant, het nemen van passende organisatorische en/of technische maatregelen om de veerkracht van de exploitant te vergroten en het rapporteren van incidenten aan de bevoegde autoriteiten, indien zulks nodig is of nog niet heeft plaatsgevonden.

Wat zijn de gevolgen voor bedrijven, kmo's en micro-ondernemingen?

Onder de exploitanten die de gevolgen van de verschillende opties zouden ondervinden, zouden zich naar verwachting slechts weinig kmo's bevinden. In sectoren als vervoer, energie of water zijn de actoren die waarschijnlijk als kritieke entiteiten worden aangewezen doorgaans middelgrote tot grote ondernemingen met duizenden werknemers, maar kritieke entiteiten in andere sectoren kunnen kleiner zijn. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat kmo's in de gezondheidssector specifieke, zeer technische of gespecialiseerde diensten verlenen. Kmo's die zich in een dergelijke positie bevinden, worden echter vermoedelijke gestimuleerd om op eigen kracht een hoog niveau van veerkracht te waarborgen en/of zijn onderworpen aan specifieke vereisten op nationaal en/of EU-niveau, waardoor de extra kosten in verband met de voorkeursoptie worden verminderd.

Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?

Specifieke verplichtingen, zoals regelmatige risicobeoordelingen op nationaal niveau, nationale strategieën en toezichts- en handavingsmaatregelen, zullen een aantal gevolgen hebben voor de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. Bovendien zou de noodzaak om aan exploitanten die als kritieke entiteiten zijn geïdentificeerd extra steun te verlenen bij het nakomen van de uit de wetgeving voortvloeiende verplichtingen, bepaalde kosten met zich meebrengen.

Zijn er andere significante gevolgen?

n.v.t.

D. Evaluatie

Wanneer wordt het beleid geëvalueerd?

De evaluatie van het effect van de wetgevingshandeling zal vier jaar na de uiterste datum voor de uitvoering van de wetgevingshandeling plaatsvinden, zodat er genoeg tijd is om de effecten van het initiatief te evalueren nadat het in alle lidstaten volledig ten uitvoer is gelegd.